

ЈЕДНА ПОБУНА У ТУРСКОМ БЕОГРАДУ 1755 ГОДИНЕ

Живот и збивања у турском Београду док је тај град био под турском влашћу мало нам је познат. О томе ћемо више дознати тек када буду објављени у преводу турски извори. Када је, међутим, Београд миром од 1735 године постао погранични град, стала су о животу и догађајима у њему да стижу преко Земуна у Аустрију поближа обавештења, а то је време било испуњено узбудљивим појавама, због тога што је турска државна власт и војна дисциплина ослабила, нарочито због војних побуна које су изазивале страх не само међу београдским становништвом, него су уносиле неспокојство и међу житеље суседног аустриског града Земуна.

У протоколу већа од 1755 године, страна 256-Ф. I бр. 1, наводи се да је на седници Магистарског већа од 22. VI. 1755 године изнесено како су око шест сати навече Турци кроз читаву ноћ из малих пушака једни на друге пуцали све до осам сати ујутру дана 22 о. м. кад је та паљба завршена пуцањем из четири топа. Узрок ове размирице лежи у томе што се Бошњаци боре са Азијатима и Румелијцима ко ће чинити посаду у Београду, односно да Румелијци једини ту гарнизонирају, те желе да Азијате одатле истерају.

На томе се, међутим, није смирило, него су немири и даље настављени, тако да је настала бојазан да ће побуњени Јаничари прећи и угрозити суседни Земун. Да би се то спречило, Славонска генерална команда у Осигеку послала

је Магистрату Земунског војног комунитета овај допис:

„Славонска генерална привремена команда саопштава овим Магистрату Царско-краљевског привилегованог Земунског војног комунитета: Изискују околности због побуна које се догађају у Београду, па да се више не би јављали нереди на овој страни од побуњених Јаничара, треба да Команда Славонске хусарске регименте уђе у сврху патролирања у Земун. Патрола ће се састојати од једног поузданог и поверљивог подофицира и десет хусара. Тим ће, међутим, нарочито место Земун и тамошњи поданици наћи сигурност. Налаже се овим и тражи се да Магистрат за њих (патролу Л. Ђ.) даде уз признаницу потребне порције сена. Исто тако има у случају потребе Магистрат и цело грађанство да свуда прихваћа и слуша заповеди господина потпуковника грофа В. Виларса.

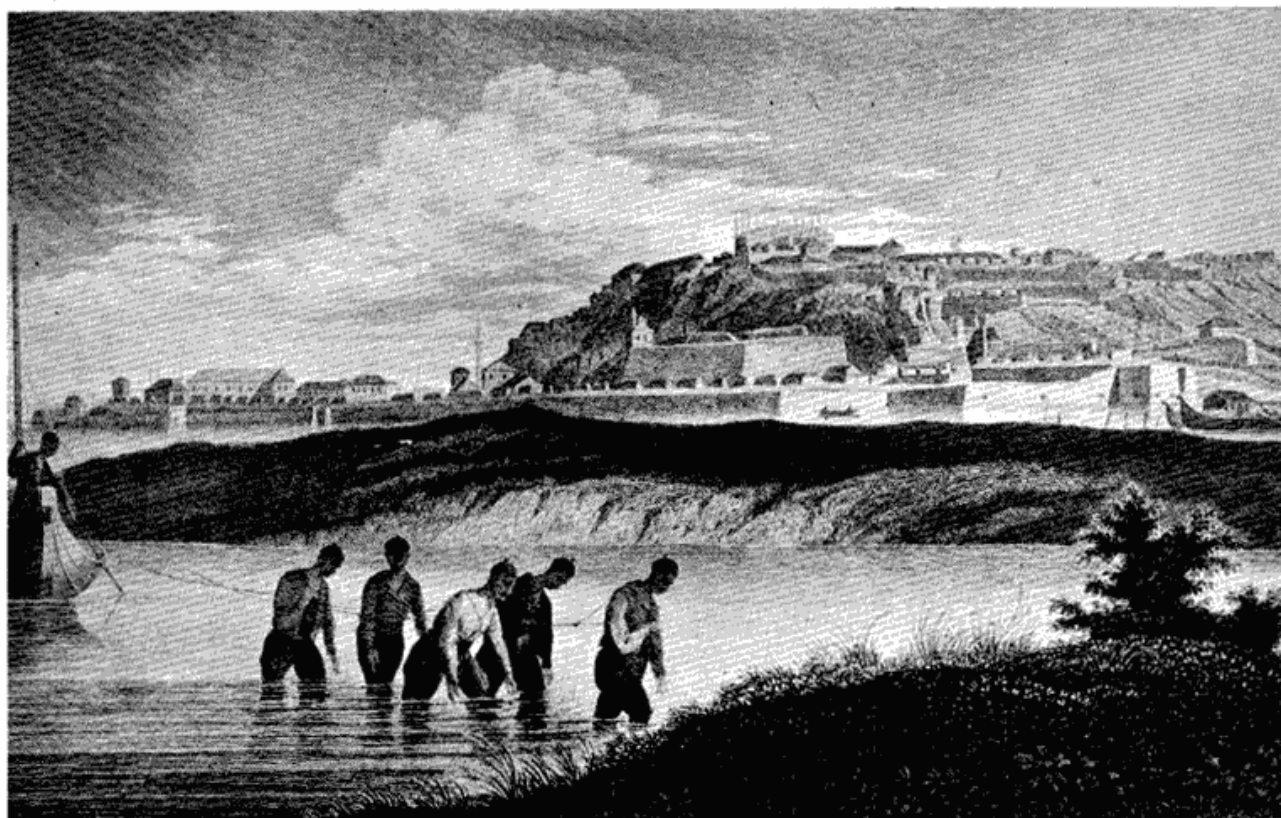
Уосталом тамошњи тумач Јанковић не служи само Привременој команди, већ се има употребити и у комунитетским пословима, па се очекује од Магистрата обавештење да ли ће му се моћи и штети дати ту бесплатан стан, јер у противном случају поменути тумач неће се моћи слати бесплатно у Београд у комунитетским пословима.

Осигеку, 4 децембра 1755 године.

Римског царско-краљевског Величанства генерал фелдцајгмајстер, пуковник једне славонске граничне пешадијске регименте, командант тврђаве Петроварадинске, краљевине Славоније и Војводине/Срема привремени командујући генерал

Кристијан барон Хелферајх¹

¹ Архив града Београда, Земунски магистрат, кутија 1, 1755 г. ф. I. бр. 26.

Сл. 1 — Поглед на Београдску тврђаву

UN MOUVEMENT DE RÉVOLTE DANS LE BELGRADE TURC

L. ĆELAP

L'Europe ne pouvait avoir de détails sur la vie et les événements de Belgrade qu'à partir de 1793, quand la ville devient point frontalier en face de l'Autriche. Ces renseignements lui parvenaient alors par l'intermédiaire de Zemun.

Pendant toute la soirée et la nuit du 21 au 22 Juillet 1755, on entendit tonner les canons à Belgrade entre les Bosniaques et les »Asiates« ou Rouméliens. Il s'agissait de savoir lequel des deux camps donnerait la garnison et s'établirait à Belgrade.

Alors que les désordres semblaient continuer, le commandant du Généralat de Slavonie, pour empêcher que des janissaires ne passent en territoire autrichien, ordonna au Régiment de Hussards de Slavonie d'entrer dans Zemun et d'y organiser des patrouilles afin d'y assurer le travail normal et la sécurité.

Illustration dans le texte:

Fig. 1 — Vue de la forteresse de Belgrade